

Kejsarens gamla kläder

I den av Dagens Nyheter anordnade ekonomiska debatten för några veckor sedan yttrade Ernst Wigforss att man borde förmå partierna att redovisa sin verkliga mening; härigenom skulle, trodde han, väsentliga ideologiska skillnader bli klarlagda. En talare replikerade att dessa verkliga, i dagens debatt dolda eller undanskymda uppfattningar inte existerade; det vore hopplöst att söka djupare, mera reflekterade och bestämda föreställningar bakom de kända och triviala deklARATIONERNA.

Den serie intervjuer med partiledarna som docent Kurt Samuelsson publicerat i Stockholms-Tidningen tycks lämna bevis för att hr Wigforss bild av svensk politik bygger på önsketänkande. Hr Wigforss, den mest intellektuellt passionerade debattören i senare svensk politik, längtar efter ideologiska motsättningar, åtminstone efter en klar ideologi för sitt eget socialistiska parti. Han själv har att döma av de skrifter han givit ut under senare år inte lyckats i sin strävan. Hur skulle då de andra, som långt mer än Wigforss är fångna i den dagspolitiska debatten, kunna prestera klara linjer och stora perspektiv? I de berörda intervjuerna ser man de fyra demokratiska ledarna brottas med problemet att tänka ut och förevisa en särpräglad åskådning — resultatet blir endast att de välkända skiljelinjerna i aktuella saksfrågor, främst pensionsfrågan, repeteras i ett garnityr av förgyllda plattheter. Kejsarens gamla kläder — socialistiska, liberala och konservativa ideologier — är oanvändbara, och de nya luftkostymerna kan inte dölja nakenheten.

Hr Hedlund har det på ett sätt värst i denna maskörernas tävlan. Han har inte ens något fint gammalt ord att ty sig till; det finns en center, men begreppet centerism är okänt. Hr Hedlund klarar sig genom att avstå från illusionism. Han säger visserligen att centern har "en lika fast grundinställning som de andra" — men det uttalandet förpliktar sannerligen inte till något. Och det är uppriskande då han säger sig sakna sympati för "de där gamla klicheerna om konservatism osv", för "sådana där 1800-talsetiketter". Hr Hedlund är lika

tydlig som sina kolleger bland partiledarna, men han söker inte dölja sitt ideologiska armod genom grannlåt och teater.

Bakom den just nu tydliga tendensen att tala om skillnader i principer och idéer ligger försök att skärpa den politiska striden. Man vill konstruera borgerliga och socialistiska alternativ i svensk politik för att ge folk intrycket av stora och varaktiga motsättningar, av att det är fråga om en strid mellan "regimer", inte mellan andra närstående och likvärdiga konkurrerande politiska förtjänst i hr Hedlunds resonemang att han avvisar dessa försök till upphetsning. Centerledaren håller på samregeringskravet och motiverar sin ståndpunkt med några realistiska ord: "Vi tror nämligen att det är besvärligt

för socialdemokraterna att som nu regera med en knapp majoritet, men att det är minst lika besvärligt för en borgerlig regering i ett sådant läge att regera mot arbetarrörelsen." Detta är den konkreta och praktiska konsekvensen av den ideologiska utjämningen och den partipolitiska jämvikten.